

Vorbereiding op de BPV. De student aan het roer.

LOB+ | Marloes van de Camp en Lotte van de Rijt

Centraal in deze workshop staat de mate van zelfsturing van de student. Studenten die de regie hebben over hun eigen leerproces zijn succesvoller in de BPV dan studenten die dat niet hebben. Maar hoe doe je dat? Hoe zet je de student aan het roer, wat is daarvoor nodig?

Wat zijn de ervaringen in de zaal? Wat gaat er goed of is juist lastig in de begeleiding van studenten met extra ondersteuningsbehoefte?

Netwerk

Het Scheepvaart- en Transportcollege heeft flink geïnvesteerd in een netwerk van stagebedrijven. Daardoor lukt het om voor iedere student een stageplek te vinden. De school heeft exact in kaart welke bedrijven goede begeleiding kunnen bieden aan studenten met extra ondersteuningsbehoefte. Het contact tussen school en bedrijf is intensief. 'Zodra ik van de student of het bedrijf hoor dat er iets aan de hand is, ga ik er direct naartoe en dan lossen we het op. Dat gaat eigenlijk altijd goed.'

Examen

Een ander noemt het lastig dat passend onderwijs op gespannen voet kan staan met de exameneisen. 'We kunnen ons programma aanpassen, zorgen voor passende begeleiding in de BPV, maar als het puntje bij paaltje komt moet de student met extra ondersteuningsbehoefte wel gewoon examen doen. En daar gaat het dan vaak alsnog mis.'

In de zaal zit ook Mike. Hij is blind en heeft zijn bakkersdiploma op zak. Hoe ging dat bij hem? Mike vertelt dat hij aanvankelijk de niveau-3-opleiding tot zelfstandig werkend bakker volgde. Dat ging best goed. Een van de exameneisen is echter dat je een oven moet kunnen bedienen en daar ging het mis. In de praktijk zou Mike dat niet kunnen doen, want te gevaarlijk. En dus ging hij naar niveau 2. In het begin was hij boos, inmiddels is hij tevreden. Door naar niveau 2 te gaan, hoefde hij minder lang naar school en is hij nu aan het werk.

Vijf loopbaancompetenties

Om jongeren zelf aan het roer te krijgen, helpt het in te zoomen op de vijf loopbaancompetenties en -vragen: kwaliteitenreflectie (wat kan ik?), loopbaansturing (hoe kan ik dat doen?), motievenreflectie (wat wil ik?), netwerken (wie kan mij daarbij helpen?) en werkexploratie (waar kan ik dat doen?). Door de cirkel te doorlopen sluit je aan bij de

(vertrek)situatie van studenten en krijgen zij zicht op de stappen die zij kunnen of moeten zetten.

Vraag: 'Stel dat je helder hebt wat een student wil, maar er is in het BPV-bedrijf niet een begeleider die geschikt is om deze student met extra ondersteuningsbehoefte te begeleiden? Waar kies je dan voor? Is het dan verstandig deze student daar te plaatsen omdat deze plek precies is wat hij of zij wil?'

Advies van een ander: 'Vraag ook aan stagebedrijven wat zij nodig hebben om studenten met extra ondersteuningsbehoefte te begeleiden. Niet alle medewerkers hebben hiervoor gekozen, die willen gewoon hun vak uitoefenen.'

Een ander: 'Hier kan de gemeente ook iets doen. De gemeente Utrecht financiert de extra begeleiding voor onderwijsassistenten.'

SLIM-model

Studenten met een hoge mate van zelfsturing zijn in staat hun grenzen aan te geven en eigen keuzes te maken. Om dat te kunnen bepalen wordt de metafoor van het stoplicht gebruikt: staat de student 'aan' (groen) of nog niet (rood).

Groen =

- de student heeft ruimte om na te denken over zijn of haar BPV en begrijpt waarom dat belangrijk is.
- de student kan zijn of haar loopbaancompetenties ontwikkelen.

Rood =

- de student heeft door belemmeringen geen ruimte om na te denken over de BPV.
- het loopbaanleren kan nog niet optimaal tot stand komen.
- begeleiders kunnen belemmeringen wegnemen of de student doorverwijzen.

Om te kunnen bepalen of een student in groen of in rood zit, is het SLIM-model een hulpmiddel (zie figuur 4, p. 32 van het BPV-handboek).

Waar heeft een student hulp bij nodig en wat kan hij zelf? Het Subjectief Logisch Interventie Model (SLIM) is een hulpmiddel om te komen tot een antwoord op die vragen. De vertreksituatie is dat activeren, motiveren en sturen op zelfsturing niet voldoende (blijken te) zijn en er meer nodig is om studenten het heft in eigen te laten nemen. Het SLIM-model helpt een verbinding te maken tussen de leefwereld van de student en de situatie waarin hij of zij

zich bevindt. Met dit hulpmiddel kan een BPV-begeleider op zoek naar de juiste match tussen type student en type benadering.

GROW-model

Staat het stoplicht op groen, dan kan gestart worden met het begeleiden volgens het GROW-model: Goal (stel het doel vast, zowel voor de langere termijn als voor het gesprek op zich), Reality (verken de huidige situatie), Options/Obstacles (mogelijkheden verkennen -bedenk ideeën die een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing), Will (actieplan en motivatie - kom tot een afrondende conclusie. Sluit deze stap af met een duidelijk actieplan met wie, wat en wanneer gaat doen). Zie p.33 van het BPV-handboek. De vier stappen worden toegepast in het begeleidingsgesprek.

Ervaringsgericht gesprek

Het ervaringsgerichte gesprek geeft richting aan het BPV-proces door terug te kijken op een ervaring en vooruit te kijken naar een volgende stap in de BPV-periode. Doel van het gesprek is dat de student leert om zelf keuzes te maken in zijn BPV-proces (zie figuur 6, p.34 van het BPV-handboek).

Tot slot wordt het ervaringsgerichte gesprek geoefend aan de hand van de casus van Karel. Hij is bol-student niveau 2 breed, start over 2 maanden met zijn BPV, er is sprake van ASS, wil het liefst iets met sport of in een magazijn, kan zich goed vastbijten en gaat door waar anderen afhaken, is snel overprikkeld, heeft structuur nodig, maakt schoon in sportkantine. Door vragen te stellen aan een fictieve Karel proberen de deelnemers antwoord te vinden op de vraag waar de BPV-plek en de BPV-begeleiding aan moeten voldoen.